

Mgr. Ondřej Kolář
Policejní akademie České republiky v Praze
student doktorského studijního programu
Dr. Zdeněk Kovařík, CSc.
Policejní akademie České republiky v Praze
Oddělení vědy a výzkumu

Posuzování symboliky kriminálního tetování z pohledu celkové délky praxe respondentů výběrového souboru

Předložený článek organicky navazuje na stať publikovanou v periodiku Bezpečnostní teorie a praxe Policejní akademie ČR v Praze v čísle 1 tohoto roku. První, již publikovaný článek, přinesl informace o výsledcích ověřování výzkumného předpokladu, jehož obsahem bylo zjištění doložitelného věcně významného vlivu služebního zařazení (profesního zaměření) respondentů výběrového souboru příslušníků bezpečnostních sborů na jejich posuzování vybraných problémů kriminálního tetování. Analýza věcně významných asymetrických závislostí našla celkem devět závislých proměnných, u kterých bylo možné zamítnout nezávislost vlivu profesního zaměření respondentů na jimi posuzované aspekty kriminálního tetování.

Z obsahového hlediska byly zastoupeny čtyři otázky, které se vztahovaly ke způsobu vzniku tetování, tedy, kdo bývá autorem tetování (P06, P07) a důvodem, proč bylo konkrétní tetování realizováno (P10, P16). P06 – Kým je, dle Vašeho soudu, pořízeno tetování osoby pohybující se v kriminálním prostředí? – rodina (bratr, sestra, partner, partnerka atd. P07 – Kým je, dle Vašeho soudu, pořízeno tetování osoby pohybující se v kriminálním prostředí? – okruh známých (kamarád, člen party, gangu apod.). P10 – Z jakého důvodu si, dle Vašeho soudu, tyto osoby tetování pořizují? – životní zkušenost (určitá událost). P16 – Z jakého důvodu si, dle Vašeho soudu, tyto osoby tetování pořizují? – připomíná rodinu a blízké.

Další část otázek se týkala posouzení samotné symboliky tetování (P29, P30, P32). P29 – Co nejčastěji tetování osob pohybujících se v kriminálním prostředí, dle vašeho soudu, symbolizuje? – zdraví. P30 – Domníváte se, že motiv tetování na obr. č. 1 je často užíván osobami pohybujícími se v kriminálním prostředí? P32 – Zhodnoťte, která kriminální subkultura používá, dle Vašeho názoru, symbol na obr. č. 1 nejčastěji?

Závěrečná část otázek se týkala zjištění, jak samotné tetování, tedy jeho grafické vyobrazení, působí na zaměstnance bezpečnostních sborů ČR (P 34, P55). P34 – Jaký vliv má na Vás motiv tetování na obr. č. 2 z hlediska subjektivního pocitu ohrožení ze strany jeho nositele? P55 – Jaký vliv má na Vás motiv tetování na obr. č. 3 z hlediska subjektivního pocitu ohrožení ze strany jeho nositele?

Jedním z cílů tohoto výzkumu bylo zjištění, zdali délka praxe u zaměstnanců bezpečnostních sborů ČR může mít vliv na posouzení tetování u osoby, se kterou vstupují do společenské interakce, případně jaká je jejich povědomost o vzniku tetování. Tedy, kdo je jeho autorem, proč si tetování dané osoby pořizují a s jakou

individuální událostí může být grafické vyobrazení tetování spojováno. Taktéž si tento výzkum kladl za cíl zjistit, zdali zaměstnanci bezpečnostních sborů ČR, z hlediska délky jejich praxe, dokáží tetování případně zařadit do nějaké specifické skupiny, např. pravicově extremistického tetování apod. Jaké byly zjištěné informace, je následně součástí rozboru k otázkám, které v souvislosti s výše uvedeným, byly respondentům předloženy.

Smyslem navazujícího článku je poskytnout informace obdobného typu o ověřitelném věcně významném vlivu celkové doby praxe respondentů výběrového souboru příslušníků bezpečnostních sborů na jejich posuzování vybraných problémů kriminálního tetování. Vzhledem k tomu, že úvodní pasáž a metodologická část byla již zveřejněna, není důvod je v předloženém článku v plném znění opakovat. Je však třeba hlouběji se podívat na analýzu závislostí mezi ordinálními daty.

Jednou z nevýhod měr založených na chí-kvadrát testu je skutečnost, že ne vždy mají jasný interpretační výklad (např. koeficient Φ (f_i), Cramerovo V , koeficient kontingence C). Míry, které jsou založeny na modelech proporcionální redukce chyby (PRE) jsou naproti tomu uživatelsky srozumitelné. Podávají odpověď na otázku, o kolik může být lepší odhad jedné proměnné (závislé), jestliže jsou známy hodnoty jiné proměnné (nezávislé). Jiný, více používaný způsob interpretace říká, kolik procent rozptylu v závislé proměnné vysvětluje vliv nezávislé proměnné. Odpověď je vždy vyjádřena jako proporce v rozsahu od nuly do jedné, či procento v rozsahu od 0 % do 100 %.

Míry PRE jsou roztříděny do dvou hlavních kritérií:

- 1) zda jsou kódovány jako proměnné kategorizované (nominální, ordinální) nebo proměnné spojité (numerické).
- 2) zda je závislost symetrická (obousměrná) nebo asymetrická (jednosměrná). Pouze u měr asymetrického typu rozlišujeme závisle proměnnou (na kterou je působeno) a nezávisle proměnnou (prediktor, která působí na závisle proměnnou).

S ohledem na to, že délka praxe respondentů (prediktor) má ordinální charakter a drtivá většina posuzovaných aspektů kriminálního tetování (závislé proměnné) je rovněž ordinálního typu, bude v analýze zjišťována ordinální asymetrická asociace založená na asymetrickém koeficientu Somersovo d (delta). Jde o regresní koeficient ordinální statistické závislosti. Jeho velikost signalizuje, o kolik % zlepšíme odhad znalosti rozložení odpovědí závisle ordinální proměnné (posuzovaný aspekt kriminálního tetování) poznáním rozložení nezávisle proměnné (délka praxe). Jde o regresní koeficient ordinální statistické závislosti s přímou procentuální interpretací. V případě, kdy prediktor bude nominálního typu, bude vypočítána hodnota koeficientu β (beta), který rovněž vyjadřuje podíl vysvětleného dorvar (B) ve třídách proměnné A (prediktor). I tento koeficient má přímou procentuální interpretaci. Nyní se nabízí otázka, jak velká hodnota obou koeficientů je potřebná k nalezení akceptovatelné asociace. Uvedme stanovisko dvou významných českých statistiků, působících v sociálních vědách.

„Při aplikacích vždy vzniká otázka, jaká hodnota koeficientů je vysoká. Význam číselné hodnoty závisí na věcném významu proměnných a na modelu, který používáme. Jestliže očekáváme, že A je jedinou příčinou B , pak význam budou mít hodnoty vyšší než 0.6 nebo 0.7. Je-li A jednou z několika málo paralelních příčin

heterogenity vzhledem k B , pak koeficienty 0.3, 0.5 budou vysoké. Je-li však A jednou z mnoha drobných příčin, pak i koeficient 0.1 či 0.05 je interpretovatelný. (Uvedené hodnoty jsou uvedeny subjektivně, a proto je nelze přijmout jednoznačně a s konečnou platností.)“¹

Při posuzování vlivu délky odborné praxe na zjišťované aspekty kriminálního tetování je zřejmé, že jde pouze o jeden konkrétní vliv v celém mnohorozměrném sociálním poli. I když se vezme v úvahu, že délka odborné praxe respondentů současně vyjadřuje z velké části i jejich životní zkušenosti, stále půjde spíše o vliv jedné z mnoha drobných příčin, než o vliv dominantnějšího faktoru. V takové situaci se jeví jako optimální, použít v odborné veřejnosti konvenčně uznávané hodnoty koeficientu obsaženého v tabulce č. 1, pod názvem (omega squared) ω^2 (0,01 – malý efekt; 0,059 – střední efekt; 0,138 – velký efekt).² Bude však rozumné, považovat jako minimální, základní ukazatel posuzovaného akceptovatelného vlivu hodnotu středního efektu Somersova $d \geq 6\%$ vysvětleného rozptylu závislé ordinální proměnné.

Nově ověřovaný výzkumný předpoklad opět vycházel z tzv. nulového pojetí, kdy se neočekává akceptovatelný věcně významný rozdíl v odpovědích respondentů podle jejich celkové doby praxe. Znění výzkumného předpokladu je následující:

VP₀: Na odpovědi respondentů výběrového souboru vztahující se k problematice kriminálního tetování nebude mít akceptovatelný věcně významný vliv (koeficient Somersovo d a koeficient β , delta $\geq 0,06$) jejich celková doba praxe. Při zamítnutí vymezeného výzkumného předpokladu v konkrétních případech nesmí hodnota intervalu spolehlivosti obou koeficientů obsahovat nulu.

Složení výběrového souboru

Respondenti byli vybráni s důrazem na příslušníky jednotlivých bezpečnostních sborů v ČR, kdy bylo zohledněno jejich pohlaví, vzdělání, délka odborné praxe, služební zařazení a lokalita působení. Ve výběrovém souboru byli zastoupeni i další pracovníci ústředních orgánů. V tabulce č. 1 je obsaženo rozložení respondentů výběrového souboru podle jejich celkové doby praxe.

Tabulka č. 1 Složení výběrového souboru podle služebního zařazení

	Celková doba praxe	
	Počet	Procenta
Do 3 let	50	11.88%
3 až 5 let	39	9.26%
6 až 10 let	90	21.38%
11 až 15 let	89	21.14%
Nad 15 let	153	36.34%
Celkem	421	100.00%

¹ ŘEHÁK, Jan a Blanka ŘEHÁKOVÁ. *Analýza kategorizovaných dat v sociologii*. Praha: Academia, 1986, s. 252.

² KIRK, Roger E. *Statistics: an Introduction*. Fift Edition. Belmont, CA: Thomson Wadsworth 2008, s. 475. ISBN 978-0-534-56478-0.

Postup při analýze dat a výpočtu vymezených koeficientů

Pro uživatelsky a vizuálně vhodnou analytickou metodou analýzy závislostí mezi vybranými kategorizovanými proměnnými s uvedením absolutních a relativních četností byl použit program IBM SPSS Modeler V18.2.1, konkrétně jeho modul pro vytvoření klasifikačního stromu prostřednictvím algoritmu CHAID. Jde o neparametrickou metodu, která nevyžaduje normální rozdělení dat.

Pro výpočet asymetrického koeficientu Sommersovo delta byl použit program StatXact 7. Pro výpočet asymetrického koeficientu β byla využita utilita nadstandardně vytvořená pro systém SPSS.

Výsledky ověřování výzkumného předpokladu u jednotlivých vybraných otázek

Následující text obsahuje potřebnou evidenci a interpretaci rozdílů u jedenácti položených otázek dotazníku.

V předloženém textu se často zmiňuje, a dává do souvislostí, tetování a kriminální prostředí. Tato skutečnost je dána tím, že na tetování lze nahlížet z různých úhlů pohledu a současná společnost zaznamenala v jeho vnímání značný posun. Právě od znaku příslušnosti k nějaké kriminální subkultuře, pobytu ve věznicí apod., k jeho dekorativní funkci, která s žádnou kriminální subkulturou nesouvisí. Taktéž spojení kriminální subkultura je v textu často použito ne jako synonymum konkrétní skupiny, ale situace, že se dané osoby nacházejí ve výkonu vazby, výkonu trestu odnětí svobody, výkonu zabezpečovací detence a mohou představovat i z hlediska symboliky tetování možný bezpečnostní problém pro všechny osoby, které s nimi přicházejí do kontaktu, a to jak z doby před umístěním do vězeňského zařízení, tak i během pobytu v něm.

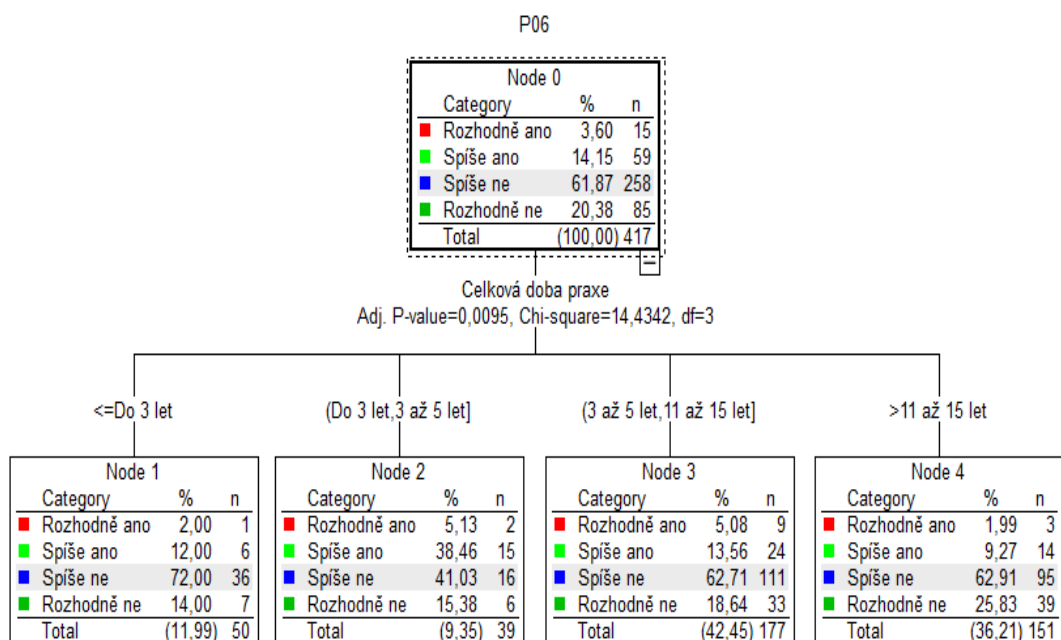
Otázky byly koncipovány tak, aby bylo zřejmé, že tetování dnes plní často i jiné funkce např. dekorativní, může se jednat o připomínku blízkých osob, možnou náboženskou profilaci apod., než pouze příslušnost k nějaké kriminální skupině.

P06 - Kým je, dle Vašeho soudu, pořízeno tetování osoby pohybující se v kriminálním prostředí? - rodina (bratr, sestra, partner, partnerka atd.)

V úvodu tohoto příspěvku bylo uvedeno, že tetování je dnes zcela běžným dekorativním doplňkem a není možno na něj pohlížet pouze jako na symbol související s pobytem osoby v nějakém vězeňském zařízení či jako znak příslušnosti k určité kriminální skupině. Text si klade za cíl zjistit, případně posoudit, zdali délka služby, nebo pracovního poměru u bezpečnostních sborů v ČR, může mít vliv na jeho posouzení, zdali by se mohlo jednat o nějaký bezpečnostní problém pro zaměstnance, jak samo tetování na ně působí, jak hodnotí způsob jeho pořízení apod. Otázka pod číslem P06 si kladla za cíl zjistit, jakým způsobem si osoby z kriminálního prostředí nejčastěji tetování pořízují, kdo bývá autorem tetování a zdali existuje vztah mezi délkou praxe u bezpečnostního sboru s náhledem na danou oblast.

Z celkového sumáře vyplývá, že převážná část dotázaných se domnívá, že tetování není otázkou související s rodinou, že by tedy rodinný příslušník byl autorem tetování, nebo že by byl požádán o jeho provedení. Pro jednoznačné odmítnutí takového tvrzení se vyslovilo 20,38 % odpovědí, na které navazovala i další skupina, která by rovněž autorství samotného tetování nespojovala s prostředím

rodiny. Takových odpovědí bylo 61,87 %. Nicméně určité procento respondentů (14,15 %) se přiklání k názoru, že rodina, nebo některý z rodinných příslušníků, zpravidla bývá autorem tetování, a jednoznačně pro takovou variantu se vyslovilo 3,60 % dotázaných osob z řad zaměstnanců, nebo příslušníků bezpečnostních sborů ČR.

Hodnota Somersova d je 0,104 s 95 % intervalem spolehlivosti (0,036; 0,173)

Při diferencování odpovědí dle délky služby byly dotazované osoby rozděleny do čtyř základních kategorií. Je podstatné, že v kategorii osob s délkou praxe menší než tři roky se pouze malé procento odpovědí týkalo skutečnosti, že by autorství tetování bylo spojeno s rodinou (2 %) či že by bylo možno o vzniku tetování takto uvažovat (12 %). Převážná část respondentů se však přiklání k názoru, že tetování s rodinným prostředím spíše nesouvisí (72 %), nebo takovou spojitost jednoznačně odmítají (14 %).

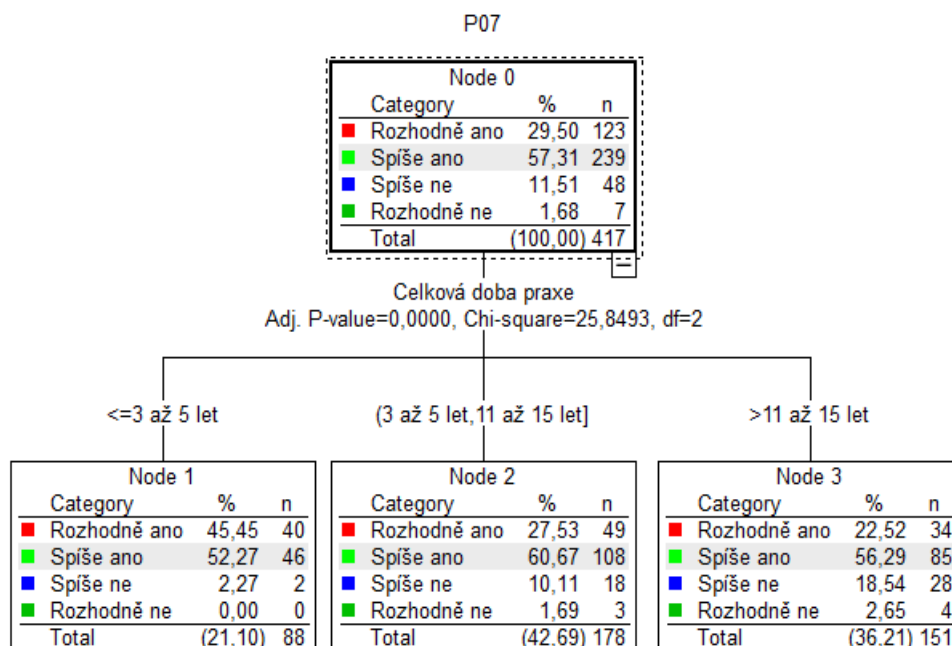
Jinak je tomu ovšem u druhé skupiny, u respondentů s délkou praxe mezi třemi až pěti lety. Zde je patrná značná změna v názorové škále, kdy rovněž většina (41,03 %) odpovědí předpokládá, že autorství tetování s rodinou nesouvisí, avšak vyskytuje se zde i velké množství odpovědí (38,46 %), které předpokládají, že na autorství tetování může mít rodinné prostředí značný vliv, a že různí zástupci rodiny mohou být realizátory tetování. Tato skupina je pak doplněna i o odpovědi, které jednoznačně dávají do spojitosti autorství tetování a rodinné prostředí (5,13 %). Nicméně i v rámci druhé posuzované skupiny se obdobně vyskytuje názor, že rodinné prostředí zpravidla není tím, které má na pořízení tetování vliv, tedy, že by autory tetování byli někteří ze zástupců rodiny (15,38 %). Uvedený počet de facto koresponduje s výsledkem první posuzované skupiny.

Další vyhodnocovanou skupinou byli příslušníci a zaměstnanci bezpečnostních sborů ČR, jejichž délka praxe byla od 3-5 let do 11-15 let. Z grafického znázornění vyplývá, že počet osob, které spojitost mezi rodinou a autorstvím tetování vnímá, je mnohem menší. Zcela pro jednoznačný souhlas se vyjádřilo pouze 5,08 %

shromážděných odpovědí. Pokles je zřejmý i v případě možného spojení takové aktivity s rodinným prostředím, kdy pouze 13,56 % dotázaných se domnívá, že by takový vztah mohl existovat. I zde je evidentní, že převážná část získaných odpovědí takový vztah nevnímá, přičemž 62,71 % jej spíše nevnímá a jednoznačně proti takovému vztahu se staví 18,64 % dotázaných osob.

U čtvrté posuzované skupiny, tedy osob s délkou praxe větší jak 11 až 15 let, tedy u respondentů s nejdelší délkou praxe, vztah mezi tetováním a rodinou de facto mizí, přičemž skoro 90 % všech těchto osob nepředpokládá existenci takového vztahu. Je třeba doplnit, že jednoznačně proti bylo 25,83 % odpovědí a jejich tvrzení podporovala skupina 62,91 % dalších odpovědí. Pouze malé množství respondentů (1,99 %) se domnívá, že vztah mezi tetováním a rodinným prostředím existuje a druhá skupina předpokládá, že by takový vztah mohl existovat (9,27 %). Jak je patrné ze shromážděných výsledků, rodinné prostředí nepředstavuje v očích zaměstnanců bezpečnostních sborů (příslušníků, nebo civilních zaměstnanců) hlavní faktor ovlivňující nejenom výběr tetování, ale i jeho realizaci.

P07 - Kým je, dle Vašeho soudu, pořízeno tetování osoby pohybující se v kriminálním prostředí? - okruh známých (kamarád, člen party, gangu aj.)

Hodnota Somersova d je 0,173 s 95% intervalem spolehlivosti (0,103; 0,243)

Další otázkou, která byla dotazovaným osobám předložena, bylo zjištění, pokud tedy tetování není spojováno s rodinným prostředím, jestli je možné jeho autorství spojovat s okruhem známých, kamarádů, členů party apod. Z celkových odpovědí shromážděných k předložené otázce vyplynulo, že respondenti vnímají mnohem intenzivněji spojení mezi tetováním a osobou, která je jejím autorem, avšak nepochází z rodinného prostředí. Fakt, že tetování a jeho pořízení bývá spojeno s nějakým známým, kamarádem apod. uvedlo 29,50 % dotazovaných osob a k této skupině se přiklání i více jak polovina ze všech dotázaných (57,31 %). Je tedy evidentní, že vztah samotné realizace tetování a okruhu známých je vnímána respondenty mnohem

intenzivněji. Zcela opačného názoru je pouze marginální skupina, která nespojuje vznik tetování s takovými osobami (1,68 %), stejně tak jako ti, kteří předpokládají, že tetování vzniká na jiných místech, než ve skupině známých.

Pokud bychom rozdělili dotazované osoby z hlediska délky jejich praxe, tak v první skupině byli respondenti s praxí menší jak tři až pět let. Zde je patrné, že dotázané osoby vznik tetování spojují s okruhem známých a kamarádů, přičemž více jak 90 % shromážděných odpovědí je ochotno takovou variantu připustit, případně zcela jednoznačně uvést, že existuje velmi intenzivní vztah mezi okruhem známých a vznikem tetování. Jednoznačně pro takový vztah bylo 45,45 % respondentů a jejich tvrzení připouštělo dalších 52,27 % osob. Zbýlá část (2,27 %) nevnímá takové spojení jako nějak zvlášť intenzivní a předpokládá, že pořízení tetování s okruhem známých spíše nesouvisí. Žádná z dotázaných osob se nevyslovila pro jednoznačné odmítnutí uvedeného spojení.

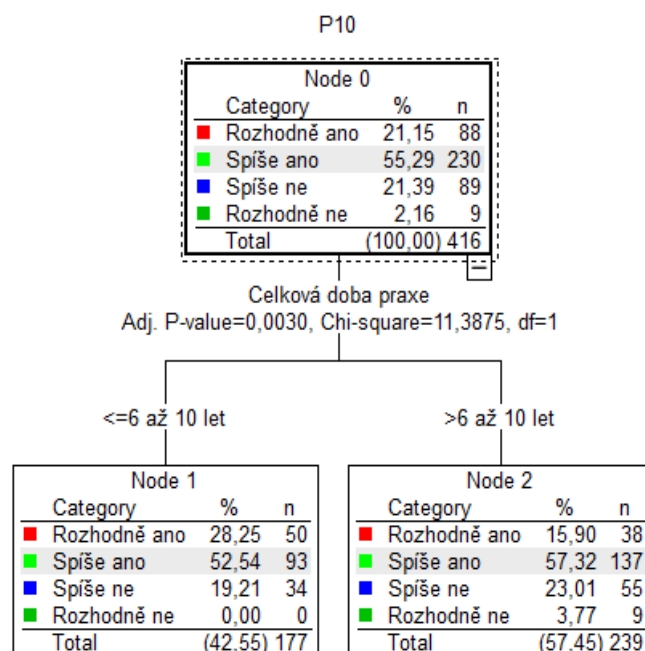
V druhé posuzované skupině byly výsledky obdobné, přičemž zde byly zařazeny osoby s délkou praxe vyšší jak 3-5 let do délky praxe 11-15 let. Je zde zaznamenán procentuální úbytek dotázaných, kteří jednoznačně pořízení tetování v rámci vrstevnické skupiny vidí (27,53 %), avšak část osob, kteří takové spojení jsou ochotny připustit je vyšší, než v první skupině, a to 60,67 %. Došlo i k výraznějšímu nárůstu osob, které nespojují vznik tetování s okruhem známých, neboť z hlediska jejich praxe se v rámci své činnosti setkali spíše s jinými možnostmi, které souvisí kupříkladu s umístěním osoby do výkonu trestu odnětí svobody, kdy již nelze zcela jednoznačně hovořit o vrstevnické skupině dlouholetých kamarádů či okruhu známých, ale o vztahu prostředí a realizovaného tetování. Z toho vyplývá, že 10,11 % odpovědí připouští jinou variantu vzniku a 1,69 % odpovědí odmítá možnost, že by vznik tetování souvisel se skupinou kamarádů, nebo známých.

Třetí posuzovaná skupina byla vytvořena z dotázaných osob, které mají délku praxe v některém z bezpečnostních sborů ČR vyšší než 11 až 15 let. I zde je zřejmé, že více jak polovina z dotázaných osob předpokládá, že existuje přímá souvislost mezi okruhem známých a tetováním. Takové spojení vnímá 22,52 % dotázaných a jejich názor je podpořen druhou z uvedených skupin, kteří se k jejich názoru přiklánějí (56,29 %). Názor, který takovou souvislost nevnímá, je oproti předcházejícím skupinám výrazně vyšší, a to 18,54 %. Tento fakt souvisí nejenom se samotnou délkou praxe, ale s větší zkušeností s jinými možnostmi vzniku tetování, kam lze zařadit například již zmiňovaný výkon trestu odnětí svobody, tetovací salon apod. Zbýlá část dotázaných (2,65 %) souvislost mezi okruhem známých realizaci tetování jednoznačně odmítá. Lze konstatovat, že zaměstnanci a příslušníci bezpečnostních sborů ČR, stejně tak jako společnost obecně, vnímají tetování odlišně, než jak tomu bylo v historii, případně pohlížení na něj jako na určitý vymezující se markant, který nemusí s žádnou kriminální skupinou souviset.

P10 - Z jakého důvodu si, dle Vašeho soudu, tyto osoby tetování pořizují? – životní zkušenost (určitá událost)

Další z předložených otázek, otázka pod číslem P10, ke které se měly dotazované osoby vyjádřit a kde se posuzoval vztah jejich odpovědí k délce praxe u bezpečnostních sborů, bylo zjištění, zdali má na pořízení tetování vliv nějaká životní událost např. narození dítěte, úmrtí člena rodiny, pobyt ve výkonu trestu odnětí svobody apod. Zde byli respondenti rozděleni do dvou základních skupin, a to na ty

s délkou praxe vyšší než 6 - 10 let a nižší. Nicméně z celkového počtu získaných odpovědí vyplývá, že více jak polovina všech dotázaných osob spojuje tetování s nějakou významnou životní událostí. Bývá obvyklé, že se v tetování objevují jména narozených dětí, jména manželů či manželek s datem sňatku atd. Více jak 20 % dotázaných, konkrétně 21,15 % se domnívá, že tetování je pořizováno právě z uvedeného důvodu a takovou možnost pak připouští i skupina druhá, tedy ta, která se vyjádřila pro podporu daného tvrzení (55,29 %). Fakt, že tetování s životní zkušeností nesouvisí, vnímá pouze malé procento osob (2,16 %) a k jejich názoru se přiklání i 21,39% dotázaných. Přesto je však důležité přijmout fakt, že většina zaměstnanců či příslušníků bezpečnostních sborů takovou spojitost vnímá jako zásadní.

Hodnota Somersova d je 0,118 s 95 % intervalem spolehlivosti (0,046; 0,190)

Z hlediska diferenciací jednotlivých skupin lze konstatovat, že i v kategorii respondentů s délkou praxe vyšší jak 6 až 10 let je valná většina pro fakt, že přímá souvislost mezi tetováním a životní zkušeností existuje, přičemž 28,25 % jednoznačně spatřuje v tetování vliv významné životní události a s takovou variantou je ochotno souhlasit i 52,54 % dalších dotázaných osob. K tomu, že by tetování s životní zkušeností absolutně nesouviselo, se nepřiklonil žádný respondent, nicméně určité pochybnosti vyjádřilo celkem 19,21 % osob. Je zřejmé, že pokud přicházejí respondenti do styku s tetováním a jeho nositeli, je často životní zkušenost často sdělovaným důvodem realizace tetování a symbolickým spojením mezi konkrétní osobou a důležitým životním mezníkem.

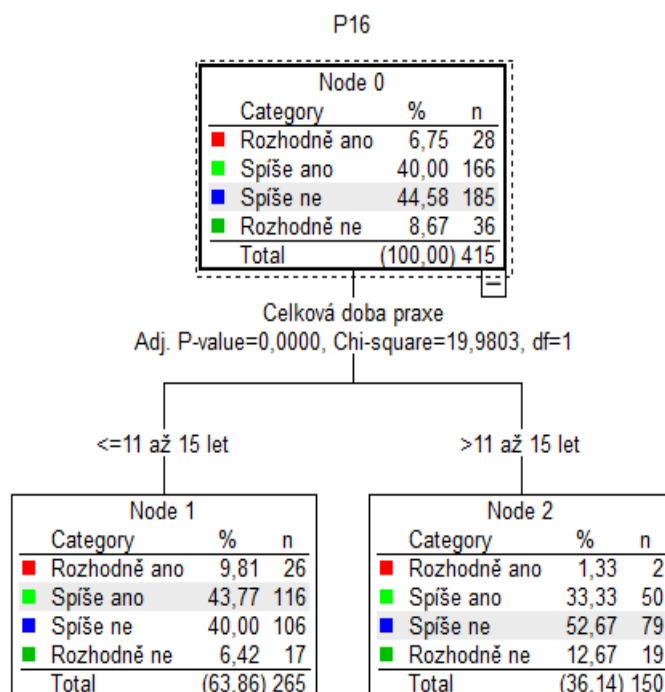
I ve druhé skupině, skupině do 6-10 let praxe, se část osob domnívá, že existuje příčinná souvislost mezi tetováním a důležitou životní událostí, nebo zkušeností, byť jednoznačné spojení vidí pouze 15,90 % dotázaných. Osob, které jsou ochotny tuto souvislost připustit, je víc, než u první posuzované skupiny odpovědí, konkrétně 57,32 %. Přesto je evidentní, že i zde nadpoloviční většina dotázaných takový vztah vnímá. K drobnému nárůstu došlo v případě dotázaných, kteří se dívají spíše

negativně na danou možnost (23,01 %), a i těch, kteří ji jednoznačně odmítají (3,77 %). Důvod, proč tomu tak je, může souviset i se samotnou délkou praxe, kdy osoby, které přicházejí častěji do kontaktu s tetováním a s jejich nositeli, při různých typech úkonů (pohovor, správní jednání atd.), o dané věci s tímto člověkem hovoří a ten může být vůči nim otevřenější, ať už z hlediska jisté důvěry, znalosti, povědomosti atd. Určitá důvěra však postupně mizí, například po umístění osoby do výkonu trestu odnětí svobody, kdy jedinec předpokládá, že takovou informaci již sdělil a nehodlá ji neustále opakovat a odhalovat tak svůj soukromý vztah ke grafickému vyobrazení v provedeném tetování.

P16 - Z jakého důvodu si, dle Vašeho soudu, tyto osoby tetování pořizují? - připomíná rodinu a blízké

Samozřejmě důvodů, proč si člověk v dnešní době pořizuje tetování, je celá řada, nicméně v souvislosti s tetováním v rámci kriminálních subkultur bylo respondentům nabídnuto několik základních variant, proč tomu tak je. Jednou z nich je i možnost, že tetování má přímou souvislost s připomínkou rodiny, rodinných příslušníků apod. Je dnes vcelku běžné, že se v tetování objevují jména a data narození dětí, obrázky rodičů apod., proto bylo cílem této otázky zjistit, zdali respondenti vnímají vztah mezi tetováním a připomínkou rodiny či blízkých osob. Z níže uvedeného grafu vyplývá, že necelá polovina ze všech shromážděných odpovědí se přiklání k názoru, že tetování s připomínkou rodiny souvisí. Z počtu 417 shromážděných odpovědí celkem 6,75 % odpovědí takovou souvislost jednoznačně vnímá a jejich názor je ještě doplněn o 40,00 % odpovědí, které takový vztah rovněž vnímají. Naproti tomu 44,58 % získaných odpovědí se domnívá, že takový vztah nelze jednoznačně určit a toto tvrzení doplňuje skupina 8,67 % odpovědí, které jej jednoznačně odmítají. Tato skutečnost souvisí především s faktem, s jakým druhem tetování se respondenti setkali, případně setkávají.

Hodnota Somersova d je 0,150 s 95 % intervalem spolehlivosti (0,076; 0,224)

Například ve vězeňských zařízeních je zcela běžnou záležitostí, že se v tetování objevují motivy blízkých osob jako připomenutí vztahu daného jedince k nim, objevují se data narození dětí, hlavy rodičů apod. Některá tetování lze zařadit do kategorie důležité životní události a právě s těmito grafickými výjevy je možno se ve věznicích setkat poměrně často.

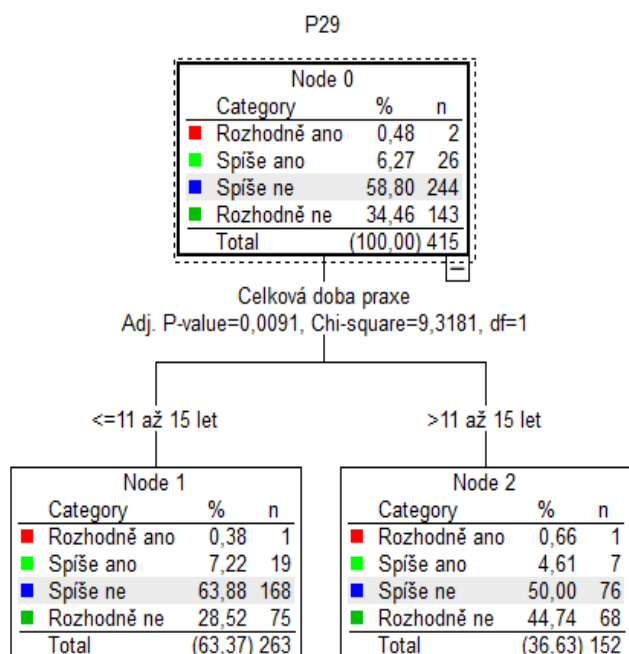
V rámci této otázky byly dotazované osoby diferencovány do dvou základních kategorií, přičemž první kategorie byla zastoupena těmi s délkou praxe větší než 11 - 15 let a druhá skupina pak s těmi s praxí menší, než je stanovený limit. Ze zjištěných závěrů vyplývá, že v rámci první skupiny se vyprofilovala poměrně zásadní skupina, která dává do souvislosti tetování a připomínku osoby blízké, nebo rodiny, kdy tento vztah jednoznačně vnímá 9,81 % dotázaných. I druhá, nejpočetnější skupina 43,77 % dotázaných, předpokládá, že existuje vztah mezi tetováním a připomínkou rodiny. Je zřejmé, že dotazované osoby mají větší zkušenost související s jejich pracovní nebo služební náplní, kdy samy osoby z kriminálních subkultur hovoří o tetování a jejich vztahu k němu právě v připomínce rodiny či blízkých, na kterých jim záleží. Jak již bylo naznačeno výše, právě tetování osob ve výkonu trestu odnětí svobody se tímto vyznačuje a pokud s takovými osobami přichází zaměstnanci do kontaktu, tak jim je tato varianta často z jejich strany sdělena. To, že neexistuje přímý vztah mezi upomínkou na rodinu a tetováním předpokládá pouze marginální skupina dotázaných z této skupiny, a to konkrétně 6,42 % osob. Jejich názor je však částečně podporován i 40,00 % zbylých dotázaných ve skupině č. 1.

Na druhou stranu je zde zřejmý rozdíl při porovnání s druhou skupinou, kdy existenci vztahu mezi tetováním a rodinou vnímá velmi málo osob (1,33 %) a taktéž skupina, která předpokládá, že by daný vztah mohl existovat, je oproti první posuzované skupině menší (33,33 %). Tento rozdíl může souviset s kratší délkou praxe a taktéž s faktem, že ještě není dostatečně vybudován určitý vztah mezi např. vězněnou osobou a daným zaměstnancem, kdy jej zajímají především jiné skutečnosti, než hovořit s člověkem o jeho tetování a jeho významech. Taktéž sama tetovaná osoba nevnímá zaměstnance jako někoho, s kým by mohla o osobních věcech, které se v tetování objevují, hovořit. Pokud jde o část dotázaných, která předpokládá, že tento vztah spíše neexistuje, tak zde je patrný nárůst odpovědí, který je procentuálně vyšší, a to 52,67 %. Stejně tak je evidentní i nárůst u zcela negativního stanoviska k nabízené variantě odpovědi, a to 12,67 %. Hovořit o tetování není obecně jednoduchá věc a posuzované osoby nemusí mít vůli se svěřovat s důvodem svého tetování, ani s významem, který je pro ně osobně velmi podstatný a uvádět je jiné, pro ně cizí osobě, nechtějí.

Je žádoucí, aby při jakýchkoliv aktivitách souvisejících s posuzováním tetování, byla vytvořena, případně aby se vytvářela, určitá vazba mezi posuzovaným jedincem a osobou, která se na význam tetování dotazuje. Bez jisté bližší znalosti nejen prostředí, ale i dané posuzované osoby, může dojít k velmi zásadním desinterpretacím, které pak mohou mít vliv na celou škálu opatření vůči posuzované osobě. Ať už hovoříme o opatřeních bezpečnostního charakteru, nebo osobnímu přístupu k posuzované osobě, zařazení daného jedince mezi běžnou vězeňskou populaci apod. Z výsledku této otázky tedy vyplývá, že existuje přímý vztah mezi délkou služby a názorovým vybavením posuzovaných osob, zdali tetování má vztah k rodině, rodinu, případně blízké osoby připomíná atd.

P29 - Co nejčastěji tetování osob pohybujících se v kriminálním prostředí, dle Vašeho soudu, symbolizuje? – zdraví

Projevy související se zdravím, zdravým životním stylem, vztahem jedince ke svému vlastnímu zdraví apod., lze vyjádřit různými způsoby. Zpracovatele tohoto výzkumu však zajímalo, zda lze tuto oblast vyjádřit i symbolicky, a to prostřednictvím tetování. Nutno doplnit, že hovořit o zdravém životním stylu a souvisejících skutečnostech ve vztahu ke kriminálním subkulturám není obvyklé, nicméně i mezi těmito jedinci se mohou vyskytovat osoby, které si na zdravém životním stylu zakládají, byť byly či jsou součástí nějaké kriminální skupiny. Jejich vlastní patologické chování však nemuselo, nebo nemusí souviset se zdravím. Respondentům byla předložena otázka, která si proto kladla za cíl zjistit, zdali může samotné tetování mít souvislost se zdravím a zdravým životním stylem. Z množství shromážděných odpovědí, které jsou uvedeny v celkovém sumáři zpracovaném graficky pod tímto textem, vyplývá, že více jak 90 % všech shromážděných odpovědí takový vztah nepředpokládá, případně jej jednoznačně odmítá.

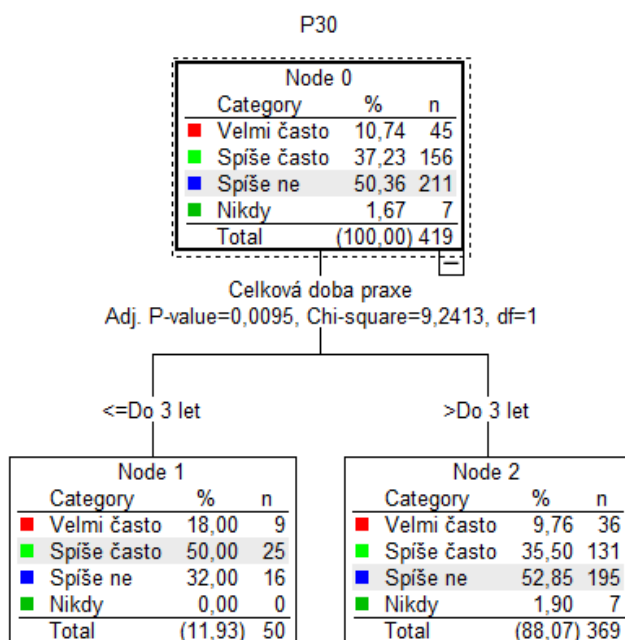
Hodnota Somersova d je 0,117 s 95 % intervalem spolehlivosti (0,043; 0,191)

Pro jednoznačné odmítnutí takového symbolu se vyjádřilo celkem 34,46 % odpovědí a jejich názor je ještě podpořen druhou skupinou, která doplňuje, že tetování mívá symbolický charakter, avšak ten spatřují v jiné oblasti než v oblasti zdraví. Tato skupina byla procentuálně zastoupena v 58,80 % odpovědí. Velmi marginální skupinou pak byli dotázaní, kteří jednoznačně symbolický vztah mezi tetováním a zdravím vnímají (0,48 %) anebo by takový vztah mohl existovat (6,27 %).

Z hlediska délky praxe samotných respondentů vyplynulo, že obě skupiny, tedy osoby s délkou praxe menší či větší než 11-15 let, vnímají velmi podobně tetování a jeho možnou symboliku související se zdravím. Podobnost obou skupin vyjadřuje de facto skutečnost, že více jak 90 % odpovědí v obou skupinách předpokládá, že takový vztah buď vůbec neexistuje, případně by respondenti spojili tetování s jiným symbolickým významem, než se zdravím, nebo se zdravým životním stylem

posuzované osoby. Nic na tomto faktu nemění ani skutečnost, že v rámci první skupiny bylo více odpovědí, které předpokládaly, že by takový vztah mohl existovat (7,22 % v první skupině oproti 4,61 % ve skupině druhé). Jednoznačný symbolický vztah mezi tetováním a zdravím, tedy, že sama grafická úprava tělesného zevnějšku souvisí se zdravím, je vnímána marginální skupinou, a to v obou posuzovaných podskupinách (0,38 % v první skupině oproti 0,66 % ve skupině druhé.) Lze doplnit, že spojovat tetování osob v rámci kriminálních subkultur není obvyklé a nelze jej se zdravotní stránkou posuzované osoby jednoznačně spojovat.

P30 - Domníváte se, že motiv tetování na obr. č. 1 je často užíván osobami pohybujícími se v kriminálním prostředí?

Hodnota Somersova d je 0,099 s 95% intervalem spolehlivosti (0,027; 0,170)

Z výzkumu též vyplývá, že pokud pracují respondenti s grafickým materiálem, který je jim předložen a oni sami jej mohou posoudit, je pro ně mnohem jednodušší

Obrázek 1 – tetování „Meine ehre heißt treue“

vyjádřit svůj postoj k danému tetování, než je tomu v případě jiných symbolických vyjádření. Tam se může stát, že pod grafickým znázorněním si člověk nepředstaví vždy stejnou věc, jedná se o pojmy imaginární a respondenti mají různou míru představivosti a interpretačních schopností pro posouzení daného pojmu. U předložených fotografií je tomu ovšem jinak. V případě této otázky šlo o posouzení, zdali respondenti vnímají předmětné tetování ve vztahu s osobami,

keré se pohybují v kriminálním prostředí. Je třeba doplnit, že jde o německý nápis „Meine ehre heißt treue“ – mojí ctí je věrnost.¹ V současnosti jde o vyobrazení, které bývá mezi příznivci pravicového extremismu velmi populární.² Nejenom v grafické podobě formou tetování, ale i příkladně v korespondenci mezi vězněnými osobami, které se v prostředí pravicových extremistů pohybovaly, nebo pohybují.

Je zajímavé a z výsledků vyplývá, že toto tetování nepatří mezi symboliku, která se v kriminálním prostředí pohybuje. Ze shromážděných odpovědí celkem 1,67 % odpovědí uvádí, že toto tetování jednoznačně není spojeno s kriminální subkulturou a jejich názor pak podporuje více jak polovina všech získaných odpovědí, tedy 50,36 %. Fakt, že předložené tetování jednoznačně s kriminálním prostředím souvisí, vyjádřilo 10,74 % dotázaných a jejich názor pak podporovala skupina 37,23 % osob.

Zde je nutno uvést, že se jeví jako velmi zásadní vzdělávat zaměstnance a příslušníky bezpečnostních sborů nejenom v oblasti teoretických znalostí z oblasti extremismu, ať už v jeho pravicové, levicové či jiné formě, ale i v různých projevech, které se mohou objevovat právě v tetování. Proto je dobré doplnit, že této vzdělávací aktivitě je v poslední době věnována ze strany akademických pracovišť pozornost a jsou pořádány různé vzdělávací akce, které si kladou za cíl identifikovat a přibližovat taková tetování a jejich význam. Jako jeden z příkladů může posloužit výzkum vězeňského tetování, který byl realizován v některých českých věznicích v letech 2013 – 2017 a na jehož základě vznikla obsáhlá publikace doktorky Aleny Lochmannové „Tělo za katrem“. Doktorka Lochmannová je zaměřila na zkoumání tetování a jeho diferenciaci, stejně tak jako na způsoby jeho realizace, význam pro nositele apod.³

Důležitou roli v oblasti vzdělávání zaměstnanců bezpečnostních sborů ČR hraje především Policejní akademie ČR v Praze, která pořádá několikrát ročně odborný seminář na dané téma. Domnívám se, že tento typ edukačních aktivit se jeví jako velmi přínosný, neboť jak vyplývá z výsledků k této otázce, problematika znalostí symbolů spojených s extremistickou scénou není tak zásadní, jak by se na první pohled zdálo. Identifikovat a oddělit od sebe základní symboliku pravicového a levicového extremismu je běžnou součástí nástupních vzdělávacích kurzů pro jednotlivé bezpečnostní sbory, nicméně jde spíše o základní rámec, nikoliv o hlubší zkoumání jednotlivých symbolů. To je jeden z důvodů, proč je prohlubování znalostí v těchto oblastech zásadní!

---

¹ Meine Ehre heißt Treue. Jedná se o německou frázi, která bývá překládána jako „Mojí ctí je věrnost“. V nacistickém Německu, u jednotek Waffen SS (vojenské křídlo SS) používán jako motto, odkazující k lojalitě organizace vůdci Adolfu Hitlerovi. Od konce II. světové války, neonacisté tuto frázi používají (v anglickém jazyce – My honour is loyalty, nebo jiných jazycích) jako nenávislný slogan. Například, vězeňský gang Aryan Circle v Texasu jej má jako své vlastní motto. [online]. [cit. 20. 5. 2020]. Dostupné na: <https://www.adl.org/education/references/hate-symbols/meine-ehre-heisst-treue>

² Členku DSSS zadržela v Kladně policie kvůli tetování s extremistickými symboly. [online]. [cit. 10. 2. 2020]. Dostupné na: <https://kladenskelisty.cz/45813/clenku-dsss-zadrzela-v-kladne-policie-kvuli-tetovani-s-extremistickymi-symboly/>

³ LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. Praha: Academia, 2020, s. 11-26. ISBN 978-80-200-3019-1.

Při bližším vyhodnocování získaných materiálů byli respondenti rozděleni do dvou základních skupin, a to obdobně jako v předcházejících případech, dle délky jejich praxe. První skupinu tvořili dotázaní s délkou praxe do tří let a druhá byla tvořena těmi, jejichž délka praxe je vyšší než tři léta. Z výsledků první skupiny vyplývá, že daný symbol je velmi často užíván osobami z kriminálního prostředí, kdy se jednalo o 18 % shromážděných odpovědí a na tuto skupinu dále navazovala skupina, která rovněž vnímá, že symbol na obr. č. 1 je takovými osobami užíván. Procentuálně se jednalo o 50 % získaných odpovědí. Fakt, že se předložený symbol v kriminálním prostředí spíše neužívá, vyjádřilo 32 % dotázaných, k jednoznačnému odmítnutí výskytu předloženého symbolu v kriminálním prostředí se nevyjádřila žádná z dotázaných osob. Je možno konstatovat, že více jak polovina respondentů z první skupiny, tedy osob do tří let praxe, vnímá symbol jako součást kriminálního prostředí.

Není bez zajímavosti, jak došlo ke změně v odpovědích u dotázaných s délkou praxe vyšší než tři roky. Zde více jak polovina shromážděných odpovědí předpokládá, že uvedený symbol se v kriminálním prostředí příliš často nevyskytuje (52,85 %), anebo se vůbec nevyskytuje (1,90 %). Tento fakt může být spojen buď s absencí znalosti uvedeného tetování ve vztahu k nějakému konkrétnímu případu, nebo jde o neznalost takové symboliky doplněné o německou citaci vůbec. Proto je důležité opětovně připomenout, jak zásadní roli v těchto projevech extremismu ve společnosti, i v souvislosti s tetováním, hraje vzdělávací proces, ať už na základní úrovni v rámci základních kurzů odborné a profesní přípravy, tak i na půdě akademických institucí obecně. Určitý pokles ve vnímání tohoto symbolu a jeho četností užití v kriminálním prostředí je zaznamenán i v případě těch odpovědí, které se vyjádřily tak, že předložený symbol je velmi často používán v tomto prostředí (9,76 %), případně je spíše častěji používán, než nepoužíván (35,50 %).

Je důležité upozornit na fakt, že vzdělávací proces na všech úrovních bezpečnostních sborů, se zaměřuje především na jiné oblasti, čemuž napovídají i výsledky shromážděné v souvislosti s touto otázkou. Dost často se také tyto projevy ve společnosti, případně ve vězeňském prostředí, bagatelizují s tím, že se jedná o zcela marginální záležitost, které není třeba věnovat nějakou zásadní pozornost. Zvláště v době, kdy je třeba řešit jiné problémy, než ty, spojené s projevy extremismu ve společnosti či ve vězeňském prostředí. Nicméně události z jiných zemí Evropy nás upozorňují na to, že by problémy spojené s propagací a podporou různých extremistických skupin a hnutí neměly být přehlíženy, nebo bagatelizovány.¹ Takové strategie se nemusí do budoucna společnosti, a to i té naší, vyplatit.

Taktéž je nutné poukázat na fakt, že s daným tetováním se valná část dotazovaných osob zřejmě nesetkala a vyjádřila se tak pouze k faktu, zdali jim jeho výskyt připadá jako frekventovaný, či nikoliv. Vyjádřili tak pouze svoji osobní zkušenost s předloženým tetováním, nikoliv však znalost konkrétního tetování jako takového

---

¹ Slovenský parlament odsoudil extremismus a xenofobii. Co útoky cikánů? provokoval kotlebovec. [online]. [cit. 10. 2. 2020].

Dostupné na: <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/227745-slovensky-parlament-odsoudil-extremismus-a-xenofobii-co-utoky-cikanu-provokoval-kotlebovec/>

Židé v Evropě jsou v ohrožení. Země EU vyzvaly k jejich ochraně. [online]. [cit. 3. 2. 2020]. Dostupné na: <https://www.denik.cz/evropska-unie/zide-v-evrope-jsou-v-ohrozeni-zeme-unie-vyzvaly-k-jejich-ochrane-20181206.html>

a jeho možné podřazení k nějaké extremistické symbolice. K tomu se vyjádřili v následující otázce.

P32 - Zhodnoťte, která kriminální subkultura, používá, dle Vašeho soudu, symbol na obr. č. 1 nejčastěji?

Tak, jak již bylo řečeno, obsahově otázka pod číslem P32 navazuje na předcházející, ve které se měly dotázané osoby vyjádřit k četnosti využití symbolu z obr. č. 1. Nyní měly za úkol identifikovat symbol samotný. Zatímco v předcházející otázce nevnímaly dotázané osoby výskyt daného tetování v kriminálním prostředí většinou jako nějak zásadní jev, zde jej měly kategorizovat a zařadit pod některou z nabízených variant. Z celkového sumáře shromážděných odpovědí vyplynulo, že převážná část, více jak polovina dotázaných, zařadila dané tetování do oblasti související s neonacisty, tedy s pravicově extremistickou scénou. Konkrétně se jednalo o 57,07 % odpovědí.

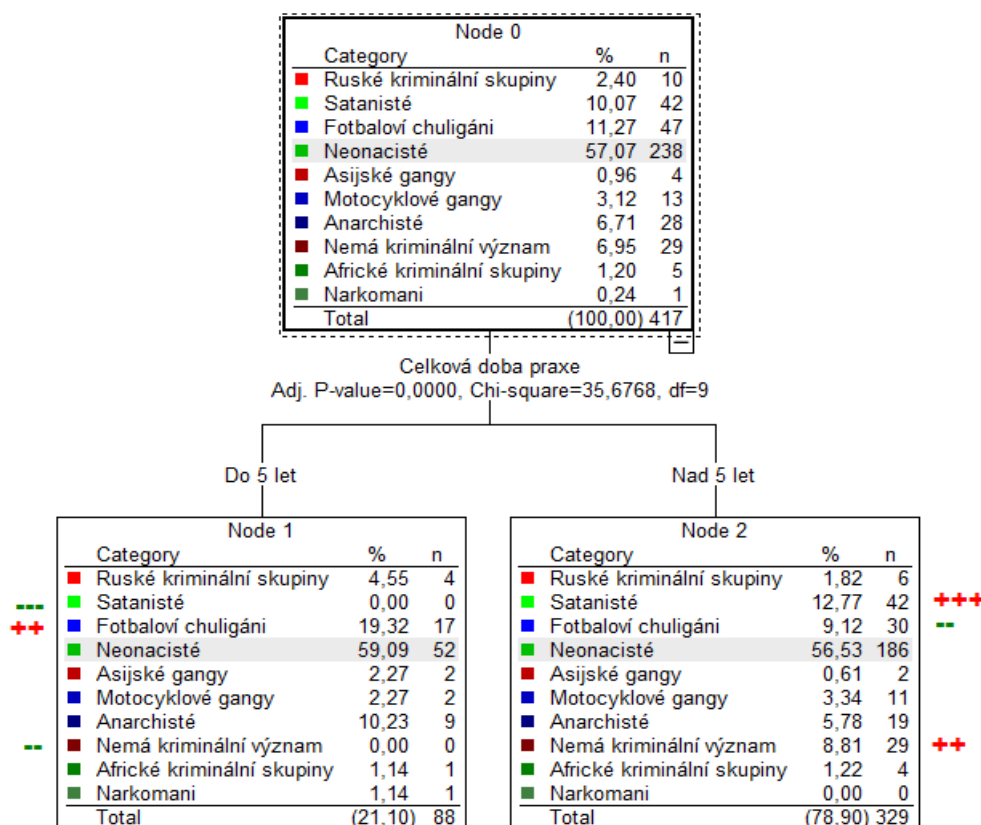
Druhou nejpočetnější skupinou byli ti, kteří se domnívali, že tetování má souvislost s fotbalovými chuligány. Zde se jednalo o 11,27 % dotázaných. Na druhou stranu je třeba říci, že hooligans,¹ fotbaloví chuligáni, mají velmi blízko k pravicově extremistické scéně a osoby z tohoto prostředí často participují na různých potyčkách, které mezi sebou fotbaloví chuligáni pořádají.² A priori však nelze tvrdit, že tento symbol je významněji využíván strukturami hooligans. Jejich symbolika bývá odlišná a týká se spíše událostí spojených s určitým sportovním klubem, jako je například jeho založení, významná událost týkající se získání nějaké sportovní trofeje apod.

---

¹ Pochází z anglického prostředí, kdy samotné slovo chuligán vzniklo v 19. století v Londýně, zřejmě dle neadaptivní imigrantské rodiny jménem Hooligan či Houlihan a pojem chuligánství se začal užívat pro označení kriminálního či výtržnického chování. Svoji totožnost fotbaloví chuligáni prezentují především streetwearovým oblečením oblíbených značek, vlajkami, šálami s motivy typickými pro určitou chuligánskou skupinu, fanziny, webovými stránkami apod. V poslední době se rozvíjí i chuligánské graffiti. Fotbalová utkání jsou často místem rasistických, antisemitských a nacionálně-šovinistických projevů. MAREŠ, Miroslav; SMOLÍK, Josef a Marek SUCHÁNEK. *Fotbaloví chuligáni*. 1. vydání. Brno: Barrister & Principal, 2004, s. 10-14. ISBN 80-903333-03.

² Fotbalový svátek Karlovic pošpinila rvačka chuligánů. [online]. [cit. 8. 2. 2020]. Dostupné na: <https://www.denik.cz/zlinsky-kraj/fotbalovy-svatek-karlovic-pospinila-rvacka-chuliganu-20150831-omj3.html>

P32 - Zhodnotte, která kriminální subkultura, používá, dle Vašeho soudu, symbol na obr. č. 1 nejčastěji?

Hodnota koeficientu beta je 0,086 s 95% intervalem spolehlivosti (0,046; 0,126).

Hodnota koeficientu beta je 0,086 s 95 % intervalem spolehlivosti (0,046; 0,126)

Třetí nejpočetnější skupinou, byť oproti nejčastější variantě odpovědi poměrně malou, byli respondenti, kteří předpokládali, že uvedené tetování se týká satanistů. Jednalo se o 10,07 % odpovědí. Důvod, proč je zaznamenán takový počet odpovědí, může být spojen jednak s neznalostí soudobé neonacistické symboliky, neznalostí historických reálií a taktéž s faktem, že samotné grafické znázornění slov může budít zdání, že se jedná o satanistickou symboliku. Ovšem v tomto případě jde o naprosto jednoznačný symbol, který nelze subsumovat do oblasti satanismu a satanských symbolů (pentagram, bafomet atd.). Určitá část respondentů (6,95 %) se domnívala, že tetování z obr. č. 1 nemá žádný kriminální význam, nebo že je tetování spojené s anarchistickou scénou (6,71 %). Již pouze marginální skupiny se potom domnívaly, že uvedené tetování lze spojovat s motorkářskými gangy (3,12 %), ruskými kriminálními skupinami (2,40 %), africkými kriminálními skupinami (1,20 %), asijskými gangy (0,96 %) či s narkomany (0,24 %).

Je na místě opětovně připomenout důležitou oblast, týkající se vzdělávání personálu bezpečnostních sborů v těchto oblastech, neboť i samotný symbol byl vybrán tak, aby bylo jednoznačně zřejmé, že jde o symbol patřící do kategorie pravicově extremistické symboliky a předpoklad, že respondenti budou volit jiné nabízené varianty odpovědi, měl být, dle názoru autorů, nižší. Autoři předloženého textu se v žádném případě nesnaží tvrdit, že propagaci extremistických hnutí, stejně tak jako jejich podpoře, není ze strany bezpečnostních sborů v ČR věnována

pozornost. Je tomu spíše naopak. Tento fakt je podporován i řadou aktivit a zpráv, které jsou ve vztahu k projevům extremismu ve společnosti, vydávány. Na druhou stranu autoři upozorňují, že i přes tyto aktivity existuje určitá neznalost symboliky spojené s těmito projevy. Shromážděné odpovědi, alespoň jejich část, toto tvrzení podporuje.

Pokud jde o rozdělení respondentů dle délky praxe, tak první skupina byla tvořena osobami, jejichž délka praxe není vyšší než 5 let a druhá skupina těmi, kteří disponují delší praxí u některého z bezpečnostních sborů v rámci ČR. V první skupině převládá názor, že předložené tetování souvisí s pravicově extremistickou scénou, kdy odpovědi tvoří nadpoloviční většinu (59,09 %). Ovšem početně významně je zastoupena i skupina respondentů, kteří podřadili dané tetování pod fotbalové chuligány (19,32 %). Jak již bylo naznačeno výše, příznivci idejí spojených s pravicovým extremismem a skupiny hooligans k sobě sice mají blízko, hooligans však většinou, byť to není pravidlo, využívají vlastní symboliku.

Je zajímavé, že část respondentů spojila tetování s anarchistickou scénou (10,23 %). Jak je vidět, délka praxe může přispívat k většímu přehledu o určitých formách v tetování, neboť základní odborné přípravy se většinou věnují jiným tématům a znalost o takových symbolech stoupá až s vyšším počtem odsloužených či odpracovaných let. Spojovat daný symbol s anarchistickou scénou souvisí především s častou neznalostí různých reálií, na které se mnohdy právě pravicový extremismus ve svých materiálech zaměřuje. Ostatní odpovědi měly pouze okrajový charakter a početně nebyly nějak zvláště významné. Pro doplnění lze uvést, že předložené tetování spojovala část dotázaných s ruskými kriminálními skupinami (4,55 %), asijskými gangy (2,27 %), motocyklovými gangy (2,27 %), africkými kriminálními skupinami (1,14 %), narkomany (1,14 %). Ostatní z nabízených variant, tedy satanisté a absence kriminálního významu nebyly zastoupeny vůbec.

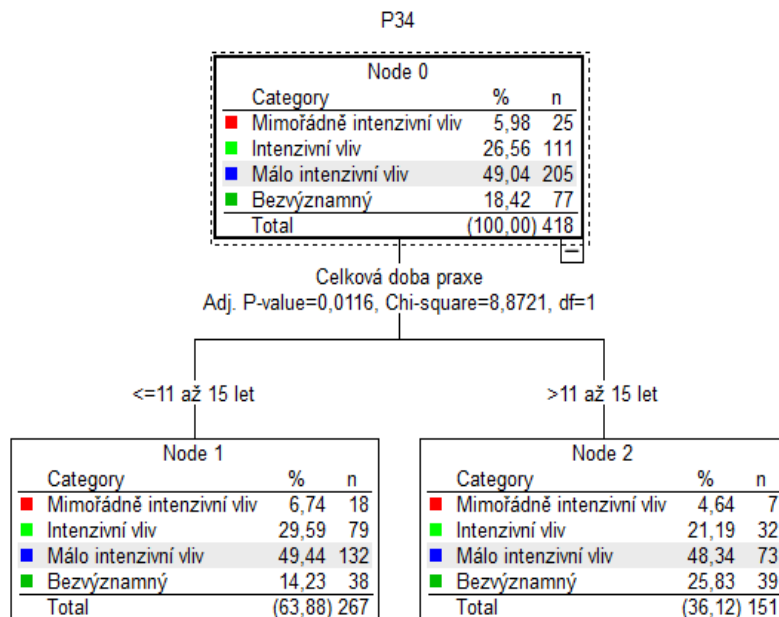
Ve skupině respondentů s délkou praxe vyšší jak 5 let byla nejvýznamnější opět skupina těch, kteří přiřadili dané tetování k neonacistům (56,53 %). Jednalo se procentuálně o zhruba stejnou část, jako tomu bylo u první skupiny. Markantní je však nárůst odpovědí, které dávají tetování do souvislosti se satanisty, kdy pro tuto variantu odpovědi se vyjádřilo 12,77 % dotázaných. Důvod, proč tomu tak je, zřejmě souvisí s výše uvedeným, tedy že text v tetování a jeho grafické vyobrazení je možné s touto skupinou spojovat. Určitým aspektem, který rovněž může hrát roli ve spojení předloženého tetování a satanismu, je výběr druhu písma. I v druhé skupině byla zastoupena varianta odpovědí, která předpokládá, že tetování souvisí s fotbalovými chuligány (9,12 %), jde však o znatelný pokles oproti skupině č. 1.

Není bez zajímavosti, že se vyskytla i skupina odpovědí, která předloženému tetování nepřikládá žádný kriminální význam (8,81 %). Takové tvrzení souvisí opětovně s výše uvedeným, tedy s neznalostí symboliky spojené s extremistickou scénou, stejně tak jako s absencí zkušeností s konkrétním či obdobným tetováním a jeho významem. I když jde o skupinu osob s větší praxí, tak i zde se vyskytly odpovědi, které se domnívají, že předestřené tetování souvisí s anarchisty (5,78 %). Ostatní skupiny opětovně mají spíše marginální zastoupení, pro doplnění lze uvést, že s motocyklovými gangy jej spojuje 3,34 % dotázaných, s ruskými kriminálními skupinami (1,82 %), asijskými gangy (0,61 %) a africkými kriminálními skupinami

(1,22 %). Žádný z respondentů se nepřiklonil k tomu, že by šlo tetování spojovat s narkomany.

P34 - Jaký vliv má na Vás motiv tetování na obr. č. 2 z hlediska subjektivního pocitu ohrožení ze strany jeho nositele?

Stejně tak jako je důležité věnovat se interpretaci grafických vyobrazení v tetování a uvažovat o nich jako o případném bezpečnostním riziku, které se samotnou posuzovanou osobou může souviset, je neméně důležité věnovat se i individuálnímu vlivu tetování na osobu posuzující. Proto bylo i součástí práce poukázat na vliv grafických zobrazení v tetování na psychickou stránku posuzovatele. To bylo cílem i následující otázky, kde měli respondenti možnost vyjádřit, jak na ně samotné tetování, které jim bylo předloženo, působí.

Hodnota Somersova d je 0,110 s 95 % intervalem spolehlivosti (0,037; 0,184)

Z celkových výsledků vyplývá, že tetování (obr. č. 2) nemá na psychickou stránku zaměstnanců bezpečnostních sborů enormní vliv, neboť jako málo intenzivní vliv vnímá tetování 49,04 % respondentů a zcela bezvýznamně vnímá předložené tetování 18,42 % dalších. Tedy, více jak polovina dotázaných osob zásadní vliv tohoto tetování na svoji vlastní psychickou stránku nevnímá.

Obrázek 2 – tetování symbolu tří šestek

Na druhou stranu celkem 26,56 % odpovědí je opačného názoru, kdy vnímají intenzivní vliv předloženého snímku na jejich osobu a jako mimořádně intenzivní vnímá snímek 5,98 % ostatních. Vnímání intenzity je vždy naprosto subjektivní, avšak zde vstupuje do tohoto procesu i tetování samo. Může být totiž

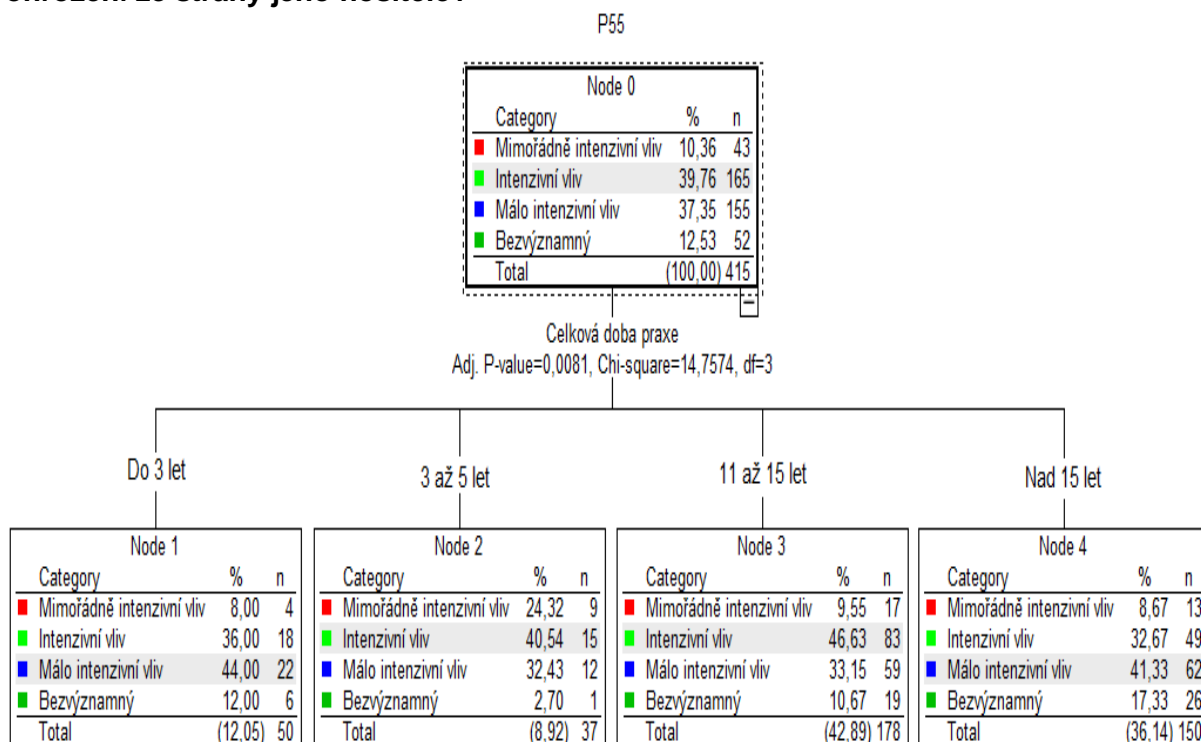
vnímáno jako jedno ze základních grafických vyobrazení související se satanisty (P35), nebo může být spojováno s neonacistickou scénou, která jej taktéž v tetování užívá. Právě určitá obava, jak z neznámého - v souvislosti se satanisty, tak souvisejícího s extremistickou scénou, může mít na posuzovatele intenzivní vliv.

Je důležité ale připomenout, že vždy je při posuzování třeba vycházet z celé řady objektivních a subjektivních kritérií, protože pouze z jednoho symbolu není možno učinit celkový závěr o posuzovaném. Tato zásadní skutečnost by měla být vždy brána na zřetel a měla by být akcentována i při vzdělávacích aktivitách pro zaměstnance bezpečnostních sborů o problematice kriminálního či vězeňského tetování. Pro doplnění zde dodávám, že kriminální tetování je zde většinou vnímáno jako vězeňské tetování. Pouze z tetování není možno poukazovat na participaci osoby v nějakých kriminálních aktivitách a činnostech, neboť u takových se již předpokládá porušení právních norem, případně jejich narušování. Tento fakt je třeba mít na zřeteli.

Pokud bychom diferenciovali respondenty do určitých skupin, opětovně zde byla využita délka jejich vlastní praxe, kdy v první skupině byly dotázané osoby s praxí menší jak 11 – 15 let a ve druhé posuzované skupině osoby s praxí delší než 11 – 15 let. Z výsledků obou skupin vyplývají de facto obdobné výsledky. Délka praxe v tomto případě tedy nehraje žádnou zásadní roli. V rámci konkretizace jednotlivých skupin je možno uvést, že v první skupině vnímá mimořádně intenzivně dané tetování 6,74 % respondentů, přičemž ve druhé skupině jde o 4,64 %. Intenzivní vliv předloženého tetování vnímá v první skupině 29,59 % a ve druhé 21,19% osob.

Naproti tomu jako tetování s malým intenzivním vlivem na osobu posuzovatele vnímá tetování 49,44 % osob v první skupině a 48,34 % ve druhé. Jako zcela bezvýznamné jej vnímá 14,23 % dotázaných z první skupiny a 25,83 % z druhé. Lze doplnit, že konkrétní tetování na obr. č. 2 nevzbuzuje v dotazovaných osobách nějaké zvláštní obavy. Jiná otázka by ovšem byla v případě, že by bylo evidentní, že osoby s tímto typem tetování se dopouští velmi často nejzávažnější trestné činnosti a taková skutečnost by byla dotazovaným známa. Lze předpokládat, že v takovém případě by byla získaná data diametrálně odlišná!

P55 - Jaký vliv má na Vás motiv tetování na obr. č. 3 z hlediska subjektivního pocitu ohrožení ze strany jeho nositele?

Hodnota Somersova d je 0,085 s 95 % intervalem spolehlivosti (0,007; 0,162)

Otázkou subjektivního hodnocení pocitů, které u dotazovaných osob vyvolává tetování na obr. č. 3, bylo i cílem otázky pod číslem P55. Samotné tetování a význam numerických symbolů na prstech levé ruky byl předmětem jedné z předcházejících otázek. Z uvedeného grafu s celkovým počtem shromážděných odpovědí vyplývá, že plných 10,36 % odpovědí uvedlo, že vnímá dané tetování jako velmi intenzivní, s pocitem souvisejícím s jejich možným ohrožením. Tato skupina je pak doplňována další, která rovněž vnímá, poměrně intenzivně, daný symbol ve vztahu k možnému ohrožení jejich života nebo zdraví. Tato skupina byla nejpočetnější, konkrétně se jednalo o 39,76 % shromážděných odpovědí. Jako málo intenzivní pocit nebezpečí vůči vlastní osobě vnímá předložené tetování 37,35 % dotázaných osob a jako zcela bezvýznamné ve vztahu k ohrožení vlastní bezpečnosti vidí tetování celkem 12,53 % osob. Z hlediska délky praxe byly dotazované osoby rozděleny do čtyř skupin, a to na ty s délkou praxe do tří let, od 3 do 5 let, 11 – 15 let a nad 15 let praxe.

Obrázek 3 – tetování prstů levé ruky

To, že by mělo velmi intenzivní vliv na ohrožení své vlastní bezpečnosti, vnímá v rámci první skupiny pouze malá část dotázaných (8,00 %). Ovšem skutečnost, že zde je patrný nějaký intenzivnější vliv již vnímá větší množství osob (36,00 %).

Na druhou stranu největší skupinou jsou ti respondenti, kteří vnímají určité riziko ohrožení vlastní bezpečnosti v souvislosti s tímto tetováním, jako málo intenzivní (44,00 %). Žádné relevantní riziko pak v uvedeném tetování nevnímá skupina 12,00 % osob. Nejintenzivněji vnímají nebezpečí ohrožení vlastní osoby související s tímto tetováním respondenti s délkou praxe od 3 do 5 let. Jedná se celkem o 24,32 % shromážděných odpovědí. Jejich postoj pak doplňuje i nejpočetnější skupina, rovněž vnímající dané tetování jako ohrožující (40,54 %). Nejméně početně zastoupena byla skupina odpovědí, které nepřikládají, z hlediska ohrožení své vlastní bezpečnosti, tomuto tetování žádný význam (2,70 %) a na uvedenou skupinu pak navazuje ta, která riziko svého vlastního ohrožení vnímá jako málo intenzivní (32,43 %).

Ve třetí sledované skupině je zaznamenán výrazný pokles mimořádného vnímání intenzity nebezpečnosti tohoto tetování (9,55 %), ovšem je zde uveden i drobný nárůst těch, kteří přece jenom možné ohrožení své bezpečnosti vnímají (46,63 %). Zcela bez pocitu nebezpečí vidí tento symbol 10,67 % osob. Je zřejmé, že oproti předcházející skupině se zvyšuje povědomost nejenom o tetování, ale i o osobě samotné a dochází případně ke snižování rizika vlastního ohrožení, většinou pod vlivem vzrůstající praxe a absence nedovoleného násilného jednání proti respondentům samotným.

Tento fakt se potom nejvíce projevuje u závěrečné skupiny posuzovaných odpovědí, neboť zde míra intenzity nebezpečnosti symbolu ve vztahu k ohrožení vlastního života a zdraví ještě výrazněji klesá, přičemž mimořádně intenzivní vliv vnímá pouze 8,67 % osob a tuto skupinu pak doplňuje ta, která jistý výraznější vliv vnímá (32,67 %). Naopak největší skupinou byli všichni ti, kteří již vnímají nebezpečnost daného symbolu jako málo intenzivní (41,33 %) a jako absolutně bezvýznamovou ve vztahu k ohrožení vlastní bezpečnosti pak (17,33 %). Závěrem lze doplnit, že čím delší je praxe zaměstnanců bezpečnostních sborů, tím je jejich povědomost o konkrétní osobě vyšší a tím nižší je vnímání případného nebezpečí pro svoji vlastní osobu.

Závěr

Článek představuje akceptovatelné věcně významné výsledky analýzy vlivu služebního zařazení výběrového souboru respondentů na devět otázek administrovaného dotazníku. U všech devíti odpovědí byl nulový výzkumný předpoklad zamítnut. Během analyzování získaných informací od příslušníků a civilních zaměstnanců bezpečnostních sborů se ukázalo, jak klíčovou roli hrají při jejich praktických činnostech vzdělávací aktivity spojené s tetováním osob. Především těch, které mají nějakou kriminální minulost a mohou tak, a to i na základě tetování, představovat možné bezpečnostní riziko nejenom samotným zaměstnancům bezpečnostních sborů, ale i společnosti jako takové. Významně do posuzování symboliky tetovaných osob vstupuje i faktor důvěry či nedůvěry mezi posuzovanou osobou a posuzovatelem. I v případě analýzy dat se ukázalo, že tento faktor hraje důležitou roli, která na jedné straně může ovlivnit úsudek posuzovatele, ale na druhou stranu může vést i k bagatelizaci, která se nemusí v konečném důsledku vyplatit. Proto by i nadále měla být danému tématu věnována zvýšená pozornost a zaměstnanci by měli mít možnost se s novými trendy seznámit z důvodu kvalitnější identifikace a interpretace.

Literatura

- COHEN, Jacob. *Statistical Power Analysis for the Behavioral Sciences*. 2. vydání. New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates, 1988. XXI, 567 s. ISBN 0-8058-0283-2.
- DE VAUS, David A. *Surveys in Social Research*. 5. vyd. Crows Nest: Allen & Unwin, 2002. 400 s. ISBN 1-86508-611-8.
- KIRK, Roger E. Practical significance: A concept whose time has come. *Educational and Psychological Measurement*. 1996, roč. 6, č. 5, s. 746-759. ISSN 0013-1644.
- KIRK, Roger E. *Statistics: An Introduction*. 5. vyd. Belmont: Thomson Wadsworth, 2007. 672 s. ISBN 978-0-534-56478-0.
- ŘEHÁK, Jan a Blanka ŘEHÁKOVÁ. *Analýza kategorizovaných dat v sociologii*. Praha: Academia, 1986. 397 s.
- SOUKUP, Petr. Věcná významnost výsledků a její možnosti měření. *Data a výzkum – SDA Info*. 2013, roč. 7, č. 2, s. 125-148. ISSN 1802-8152.
- MAREŠ, Miroslav; SMOLÍK, Josef a Marek SUCHÁNEK. *Fotbaloví chuligáni*. 1. vydání. Brno, 2004, Barrister & Principal, s. 10-14. ISBN 80-903333-0-3.
- LOCHMANNOVÁ, Alena. *Tělo za katrem*. 1. vydání. Praha: Academia, 2020. ISBN 978-80-200-3019-1.

Internetové zdroje:

- <https://www.adl.org/education/references/hate-symbols/meine-ehre-heisst-treue>
- <https://kladenskelisty.cz/45813/clenku-dsss-zadrzela-v-kladne-police-kvuli-tetovani-s-extremistickymi-symboly/>
- <https://eurozpravy.cz/zahranicni/eu/227745-slovensky-parlament-odsoudil-extremismus-a-xenofobii-co-utoky-cikanu-provokoval-kotlebovec/>
- <https://www.denik.cz/evropska-unie/zide-v-evrope-jsou-v-ohrozeni-zeme-unie-vyzvaly-k-jejich-ochrane-20181206.html>
- <https://www.denik.cz/zlinsky-kraj/fotbalovy-svatek-karlovic-pospinila-rvacka-chuliganu-20150831-omj3.html>

RESUMÉ

Předložený článek prezentuje dílčí výsledky empirického výzkumu uskutečněného v posledních letech pracovníky PA ČR v Praze v rámci realizace Rozvojového programu na léta 2017 – 2023. Orientoval se na problematiku symboliky kriminálního tetování. Zúčastnilo se jej 432 respondentů z řad příslušníků bezpečnostních sborů a dalších pracovníků státní správy. Výzkum byl zaměřen na subjektivní posuzování různých stránek kriminálního tetování ze strany dotazovaných respondentů. Akceptovatelný věcně významný vliv celkové doby praxe respondentů na vybrané otázky administrovaného dotazníku byl ověřován s využitím měr datům adekvátních koeficientů asymetrické asociace a symetrického indexu věcné významnosti (Cohenovo w). Výsledky analýzy ukázaly, že se odpovědi respondentů na zadané vybrané otázky věcně významně odlišují.

Klíčová slova: Kriminální tetování, výzkumný předpoklad, klasifikační strom, koeficient asymetrické asociace Goodman-Kruskalovo Tau, koeficient asymetrické asociace β , Cohenův index věcné významnosti w .

SUMMARY

KOLÁŘ, Ondřej; KOVAŘÍK, Zdeněk: CONSIDERING THE SYMBOLISM OF CRIMINAL TATTOO FROM THE POINT OF VIEW OF THE TOTAL LENGTH OF PRACTICE OF THE RESPONDENTS' COHORT SELECTION

This article is presenting partial results of empiric research which was carried out in last years by researchers of the Police Academy in Prague as part of the implementation of the Development Programme for years 2017 – 2023. The research was focused on problems of symbolism of criminal tattoos. 432 respondents from security services and other state administration employees participated in this activity. The research was targeted at their subjective assessing different aspects of criminal tattoos. Acceptable significant influence of the total period of their practise on the selected questions in the administered questionnaire was verified by using measures of adequate coefficients of asymmetric association and symmetric index of significance (Cohen's w). The results of the analysis showed that the respondents' answers to selected questions are factually notably different.

Key words: Criminal tattoos, experimental presumption, scheme of classification, coefficient of asymmetric association Goodman and Kruskal Tau, coefficient of asymmetric association β , Cohen's index of significance w .

